

01

EDUCAR LA MIRADA
A PARTIR DE L'OBRA DE

**Joan
Hernández
Pijuan**

Hernández Pijuan 90.

Educar la mirada a partir de l'obra de Joan Hernández Pijuan
Olesa de Montserrat, 2016

Autora

Susanna Garcia-Duran

Disseny gràfic i maquetació

Íngrid Moragas

© **Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis**

Parc Municipal s/n

08640 Olesa de Montserrat

artsioficis.cat

Ajuntament
d'Olesa de Montserrat

Amb el suport de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat

Agraïments

*A Elvira Maluquer Sostres i
Joan Hernández Maluquer,
per la seva inestimable
generositat.*

PRESENTACIÓ

Educar la mirada a partir de l'obra d'un pintor és un projecte que neix de la inquietud de Susanna Garcia-Duran, educadora infantil, de fer arribar als més petits el plaer de contemplar l'art plàstic. Quan en una conversa informal ens va fer arribar la seva il·lusió, des de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, la vam acollir amb entusiasme i la vam encoratjar a fer realitat el projecte amb el nostre suport.

L'activitat que aquí us presentem volem que sigui la primera d'un projecte al qual volem donar continuïtat: educar la mirada dels infants amb exposicions a la seva alçada. Un projecte pensat i presentat amb l'ànim d'oferir una proposta innovadora en l'àmbit de l'educació artística adreçada als infants. Esperem que l'acolliu amb l'entusiasme amb què nosaltres l'hem preparat i que considereu que pot ser d'utilitat en la vostra tasca educativa.

Mercè Segura i Badia
Directora
Fundació Escola Municipal d'Arts i Oficis
Olesa de Montserrat, maig 2016

00

ÍNDEX

01
JUSTIFICACIÓ

02
OBJECTIUS

03
AMB REFERÈNCIA A LES CAPACITATS A ASSOLIR EN EL
PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

04
COM HO FAREM?

05
CRITERIS D'AVAUACIÓ

06
QUI ÉS JOAN HERNÁNDEZ PIJUAN?

07
OBRES A EXPOSAR

01

JUSTIFICACIÓ

Des de la meva experiència d'anys com a educadora en escoles bressol, he pogut tenir la certesa que els petits que tenim a les nostres mans dia a dia, durant moltes hores, s'impregnen i es nodreixen d'allò que nosaltres els mostrem, de la decoració de l'aula (visual), del material (tàctil), de la música que els posem (oïda) i dels aliments que els oferim (gust), tocant i educant tots els sentits: depèn del que nosaltres oferim, educarem d'una manera o d'una altra. Estic segura que la bellesa es pot transmetre, i també tinc la certesa que cal apropar-la als més petits i que convisqui amb ells, que els envolti diàriament, l'observin, la gaudeixin i en treguin el seu propi enriquiment.

Si parlem d'art topem amb un inconvenient d'alçada...

sí, d'alçada. Per norma, generalment, les exposicions de pintures i diferents arts visuals estan ideades per a la mirada i l'alçada de l'adult...

Així que el món dels petits queda fora de poder enriquir-se visualment i sensorialment de l'art plàstic que ens desperta tantes emocions.

Per això he pensat, centrant-me en la mirada i l'alçada dels meus petits de l'aula de P2, muntar-los una exposició, a l'alçada dels seus ulls, de la seva mirada, perquè la gaudeixin igual que nosaltres. Eduquem la seva la mirada mostrant-los bellesa.

Aquest projecte està pensat per a infants del Primer Cicle d'Educació Infantil (Aules de P2), i extensible a infants de Segon Cicle d'Educació Infantil (Aules de P3).

Susanna Garcia-Duran

Una exposició, a l'alçada dels seus ulls, de la seva mirada, perquè la gaudeixin igual que nosaltres.

02

OBJECTIUS

01

Generar estímuls visuals i de percepció, des dels materials proposats.

02

Ampliar vocabulari.

03

Cercar la motivació i l'autoexpressió de l'infant.

04

Gaudir de l'activitat.

05

Despertar-los curiositat.

06

Comprendre l'entorn i les diferents maneres de representar-lo.

07

Mantenir l'atenció durant el temps establert per a l'activitat.

08

Aprendre a contemplar, a mirar.

09

Ser curós i respectuós amb els materials que els presentem.

10

Aprendre a mirar i no tocar.

11

Prendre consciència de amb què mirem i amb quin dels nostres sentits corporals

12

Adquirir iniciativa en activitats o jocs i fer-ne partícips les altres persones.

13

Gaudir de la pròpia acció i de les activitats proposades.

14

Conèixer d'una manera més propera el món de l'art, de la pintura, i, en aquest cas, un pintor concret.

15

Interessar-se en el descobriment de les imatges que mostrem.

16

Experimentar les sensacions que sentim al plasmar una imatge en un paper blanc, gaudir del color, de la forma...

17

Adonar-se de la presència del color en les imatges que exposem, i en els diferents materials didàctics.

18

Memoritzar colors i formes, o imatges conegudes, tretes de les obres exposades.

19

Aplicar els noms adequats per denominar els colors que il·lustren els elements observats.

03

AMB REFERÈNCIA A LES CAPACITATS A ASSOLIR EN EL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

En aquesta activitat toquem de manera directa o indirecta totes les capacitats a assolir en el primer cicle d'educació infantil. La plasticitat i la curiositat dels infants de l'aula de P2, engresquen a mostrar-los diferents maneres de representar la realitat, i veure com els nens i nenes extreuen les seves pròpies conclusions.

Amb aquesta activitat tractem de potenciar tots els sentits, especialment aguditzar la mirada i mostrar la bellesa d'unes imatges que són properes a ells. No són grans paisatges carregats de pintura i realisme, sinó que, amb un traç senzill però consistent, el pintor ens mostra el sol, els núvols, un camí o un camp llaurat... imatges que l'infant és capaç d'anomenar i reconèixer.

Pretenem fomentar principalment l'interès pel món que els envolta, mentre aprenen a parar atenció, s'enriqueixen amb nou vocabulari, amplien la seva mirada de les coses, surten al món exterior i són capaços de gaudir-ne.

Potenciar tots els sentits, especialment aguditzar la mirada i mostrar la bellesa d'unes imatges que són properes a ells.

CAPACITATS A ASSOLIR EN EL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

01

Identificar-se com a persona, assolir la seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.

02

Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciand progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

03

Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs, higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.

04

Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.

05

Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.

06

Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.

07

Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.

08

Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

04

COM HO FAREM?

A les escoles i llars d'infants que participin en el projecte, se'ls i proporcionarà una maleta pedagògica, quinze dies abans de la visita a l'exposició. A l'interior hi trobaran les làmines de les obres que veuran a l'exposició, una imatge del pintor perquè li posin cara i el reconeixin, dos jocs de memòria amb els quals els infants, en petits grups, puguin jugar i familiaritzar-se amb les obres que veuran exposades i un DVD on podran veure imatges del pintor i dels paisatges que l'han inspirat per fer la seva obra.

Aquest treball previ és molt important i bàsic per tal que els petits coneguin l'obra del pintor i s'hi familiaritzin per poder fer després el seu treball individual o, si més no, tinguin coneixement d'aquest pintor.

El dia de la visita guiada a l'exposició es faran cinc activitats de curta durada.

01 ACTIVITAT

EL CONTE

Breu biografia del pintor escrita per Susanna Garcia-Duran, il·lustrat per Maria Grimau i explicat per la monitora responsable de dur a terme les activitats a l'exposició.

02 ACTIVITAT

RECONEIXEMENT VISUAL DE L'ARTISTA

En aquesta activitat els infants podran anomenar i reconèixer l'artista i parlar de les coses que han après d'ell.

03 **ACTIVITAT**

VISITA GUIADA A L'EXPOSICIÓ

Des del respecte i la serietat d'una exposició passarem, sota la supervisió de la monitora, a visitar i comentar les obres que ja coneixem, parlant de les formes i els colors.

04 **ACTIVITAT**

JOC DEL LINCE

A veure qui troba la imatge al tauler: una estona prèvia de joc per endinsar-se encara més dins les obres de Pijuan.

05 **ACTIVITAT**

TREBALL INDIVIDUAL AMB TEMPERES SÒLIDES

Per acabar, cada infant podrà plasmar de manera individual la seva petita obra, que quedarà exposada i que podran visitar les famílies el mateix dia a la tarda.

Paral·lelament, per als més inquiets i ràpids, hi haurà un paper a la paret on podran fer un previ a l'obra definitiva, o gaudir mentre esperen que tothom acabi l'activitat.

05

CRITERIS D'AVALUACIÓ

01

Adquirir iniciativa en les activitats i gaudir-ne.

02

Escoltar amb atenció l'explicació de les activitats i les referències al pintor i a la seva obra.

03

Participar amb interès en les activitats.

04

Adquirir nou vocabulari.

05

Tenir contacte amb l'entorn més proper i descobrir algunes de les seves manifestacions culturals, en aquest cas un pintor i la seva obra.

06

Memoritzar el nom del pintor, i reconèixer la seva imatge un cop feta l'activitat.

06

QUI ÉS JOAN HERNÁNDEZ PIJUAN?

Joan Hernández Pijuan fou un pintor català. Va néixer el 15 de febrer de 1931. Estudià a l'Escola de la Llotja, a l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona i a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, on adoptà un estil expressionista postcubista tràgic i amb càrrega social. Al 1989 va ocupar el lloc de Catedràtic de pintura de la facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, on al 1992 va ser anomenat degà. A partir de 1997 va exercir com acadèmic de la mateixa facultat.

S'ha escollit aquest pintor pel seu traç proper al dels infants, però amb tota la càrrega de síntesi de l'adult. Del que mirava ha estat capaç de crear bellesa, dels seus estimats paisatges d'infància, la Segarra, i sobretot del que veia des de la finestra de l'estudi de la seva casa de Folquer, els seus coneguts paisatges d'adult -dels quals va anar assimilant el gest i el color-, els camps llaurats i les bales de palla, la casa i el xiprer, el Montmagastre, el sol, els núvols... i que després, ja captivat, seduït, plasmava, en pintura.

“...No sé si l'emoció és reproduïble, però crec que pot estar present en un quadre... evidentment jo no tinc el desig de reproduir naturalesa, encara que, potser sí, d'intentar posar en el quadre l'emoció que aquesta naturalesa pot produir-me i per això tal vegada sigui la meua pintura la que és paisatge.”

*Conversación en voz baja
Entrevista a Joan Hernández Pijuan
per María de Corral*

Si mirem l'obra d'Hernández Pijuan, podem captar l'essència del que ha viscut, ens transmet la claredat del seu paisatge conegut i estimat, ens envolta amb un traç senzill i potent, irreplicable.

Els petits hi reconeixeran imatges conegudes i estic segura que hi sabran captar la bellesa.

ELS COLORS

Un altre aspecte que m'atreu molt de la seva pintura és que utilitza sempre colors purs, no fa barreges per trobar un matis de color o un altre, en tot cas pot ser que d'una capa de pintura a una altra feta al damunt hi passin coses, en sorgeixi un color imprevist o buscat...

També cal parlar del blanc que utilitza i que ell anomena “no color”, en les seves pintures. Jo, particularment, el sento càlid i acollidor.

07

OBRES A EXPOSAR

Extretes del catàleg *Joan Hernández Pijuan. Obra sobre paper (1987-2002)*.

Sense títol
1990
Guaix damunt paper Arches
(10 x 15,5 cm)

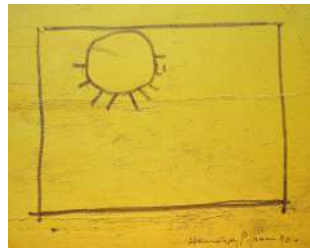
Sense títol
1990
Grafit i guaix sobre paper
(15,5 x 10,5 cm)

Sense títol
1990
Guaix sobre paper
(15,5 x 10,5 cm)

Sense títol
1990
Guaix sobre paper
(15,5 x 10,5 cm)

Sense títol
1990
Grafit i oli damunt paper Arches
(10,5 x 12,7 cm)

Sense títol
1991
Guaix sobre paper mil·limetrat
(21 x 29,5 cm)

Arbre daurat
2001
Oli sobre tela
(41 x 33 cm)

Viú la natura
1995
Aiguada sobre paper japonès
(14,7 x 10,5 cm)

Sense títol
1995
Grafit i oli sobre paper
(33 x 27,2 cm)

Sense títol
1995
Grafit i oli damunt paper Arches
(32,5 x 27,5 cm)

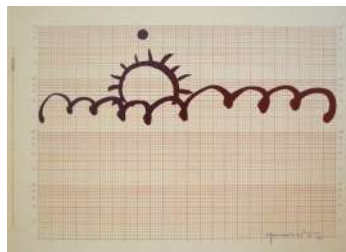
Sense títol
1998
Guaix sobre paper japonès
(15 x 13,5 cm)

Sense títol
1999
Guaix sobre paper japonès
(23,4 x 30,1 cm)

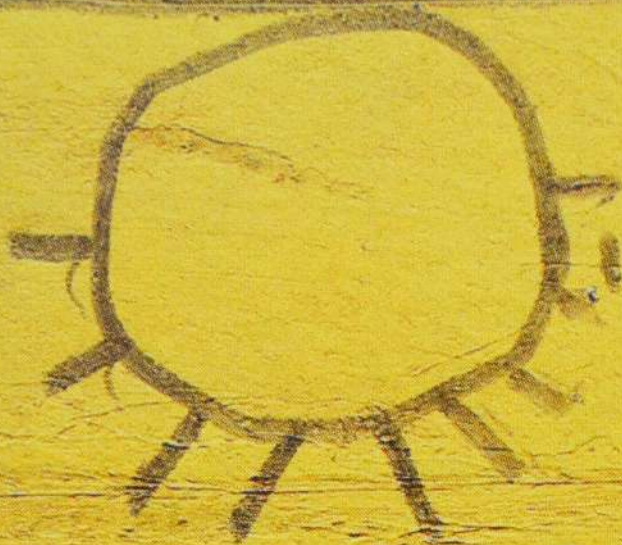
Sense títol
2000
Grafit i oli sobre paper
(29,5 x 21 cm)

Sense títol
1991
Guaix damunt paper mil·limetrat
(22,4 x 31,3 cm)

Sense títol
1990
Guaix sobre paper
(10,5 x 15,5 cm)

H. M. P. / 1900